

Kohtuasi C-190/24**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

7. märts 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

6. märts 2024

Kaebaja:

Coyote System

Vastustajad:

Ministre de l'Intérieur et des outre-mer (sise- ja ülemeremaade minister)

Premier ministre (peaminister)

Vaidluse ese ja andmed

- 1 Äriühing Coyote System esitas Conseil d'État'le (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) pädevuse ületamise tõttu kaebuse, milles palus tühistada 19. aprilli 2021. aasta dekreedid nr 2021-468 liiklusseadustiku artikli L. 130-11 rakendamise kohta (décret n° 2021-468 du 19 avril 2021 portant application de l'article L. 130-11 du code de la route; edaspidi „vaidlustatud dekreet“).
- 2 Liiklusseadustiku (code de la route) artikkel L. 130-11 lisati 24. detsembri 2019. aasta seadusega liikuvuse suunamise kohta. Selle seaduse eesmärk oli avaliku korra, julgeoleku ja ohutuse eesmärkidel ära hoida teatavate liikluskontrollide vältimist, mida hõlbustab elektrooniliste juhtimis- või GPS-navigatsiooniabiteenuste kasutamine, mis võimaldavad liikluskontrollist ette teada, et vajaduse korral sellest kõrvale hoida.

Asjakohased liidu õigusnormid

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatavate õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (edaspidi „direktiiv 2000/31“) artikli 1 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Käesolev direktiiv püüab kaasa aidata siseturu nõuetekohasele toimimisele, tagades infoühiskonna teenuste vaba liikumise liikmesriikide vahel.

2. Käesolev direktiiv ühtlustab sel määral, kui on vaja lõikes 1 nimetatud eesmärgi saavutamiseks, teatavaid infoühiskonna teenuste kohta kehtivaid siseriiklike õigusnorme, mis käsitlevad siseturgu, teenuseosutajate asutamist, kommertstehinguid, elektroonilisi lepinguid, vahendajate vastutust, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälist lahendamist, õiguskaitsevahendeid ja liikmesriikidevahelist koostööd.“

- 4 Sama direktiivi artikli 2 punkti h alapunktis i on märgitud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

h) kooskõlastatud valdkond – liikmesriikide õigussüsteemides ettenähtud nõuded, mis kehtivad infoühiskonna teenuste osutajate või infoühiskonna teenuste kohta vaatamata sellele, kas nõuded on üldise iseloomuga või konkreetselt nende jaoks kavandatud.

i) Kooskõlastatud valdkonda kuuluvad nõuded, mida teenuseosutaja peab täitma:

–infoühiskonna teenuse alustamisel, nagu nõuded kutseoskuste, loa või teatamise kohta,

–infoühiskonna teenuse osutamisel, nagu nõuded teenuseosutaja käitumise, teenuse kvaliteedi või sisu kohta, sealhulgas reklaamile ja lepingutele esitatavad nõuded, või nõuded teenuseosutaja vastutuse kohta“.

- 5 Sama direktiivi artiklis 3 on sätestatud:

„1. Iga liikmesriik tagab, et infoühiskonna teenused, mida pakub tema territooriumil asuv teenuseosutaja, vastavad kõnealuses liikmesriigis kehtivatele kooskõlastatud valdkonna küsimusi puudutavatele siseriiklikele õigusnormidele.

2. Liikmesriigid ei tohi kooskõlastatud valdkonda kuuluvatel põhjustel piirata teisest liikmesriigist pärit infoühiskonna teenuste osutamise vabadust.

[...]

4. Liikmesriigid võivad võtta meetmeid konkreetse infoühiskonna teenuse osas erandi tegemiseks lõikest 2, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) meetmed:

i) on vajalikud ühel järgmistest põhjustest:

– avalik kord, eriti kuritegude ennetamine, uurimine, avastamine ja nende eest vastutusele võtmine, kaasa arvatud alaealiste kaitse ja võitlus rassilise, soolise, usulise või rahvusliku viha õhutamise vastu ning üksikisikuid puudutavate inimväärikuse rikkumiste vastu,

– rahva tervise kaitse,

– avalik julgeolek, sealhulgas riigi julgeoleku ja kaitse tagamine,

– tarbijate, sealhulgas investorite kaitse;

ii) võetakse konkreetse infoühiskonna teenuse vastu, mis takistab punktis i nimetatud eesmärkide saavutamist või kujutab endast tõsist ohtu nende eesmärkide saavutamisele;

iii) on vastavuses nende eesmärkidega;

b) enne kõnealuste meetmete võtmist ja piiramata kohtumenetlusi, kaasa arvatud esialgsed menetlused ja eeluurimise raames tehtud toimingud, on liikmesriik:

– taotlenud lõikes 1 osutatud liikmesriigilt meetmete võtmist ja viimane pole neid võtnud või need on olnud ebapiisavad,

– teatanud komisjonile ja lõikes 1 osutatud liikmesriigile oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid.

[...].“

6 Direktiivi 2000/31 artikli 14 lõikes 3, mida kohaldatakse sellise infoühiskonna teenuse osutamise suhtes, mis seisneb teenuse saaja poolt pakutava teabe talletamises, on sätestatud:

„3. Käesolev artikkel ei mõjuta kohtu või haldusametuse võimalust nõuda vastavalt liikmesriikide õigussüsteemidele teenuse osutajalt rikkumise lõpetamist või vältimist ega liikmesriikide võimalust kehtestada kord, kuidas teave kõrvaldada või juurdepääs sellele tõkestada.“

7 Direktiivi 2000/31 artikli 15 lõikes 1 on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid ei kehtesta artiklites 12, 13 ja 14 käsitletud teenuste osutajatele üldist kohustust jälgida teavet, mida nad edastavad või talletavad, ega üldist kohustust otsida ebaseaduslikku tegevust näitavaid fakte ja asjaolusid.“

8 Direktiivi 2000/31 põhjenduses 26 on ette nähtud:

„Liikmesriigid võivad kooskõlas käesolevas direktiivis kehtestatud tingimustega kohaldada oma siseriiklikke kriminaalõiguse ja kriminaalmenetluse norme, et võtta kõik uurimis- ja muud meetmed, mis on vajalikud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks, ilma et neist meetmetest oleks vaja komisjonile teatada.“

9 Selle põhjenduses 47 on märgitud:

„Liikmesriigid ei tohi kehtestada teenuseosutajatele üldise iseloomuga jälgimiskohustusi; see keeld ei kehti jälgimiskohustuste kohta erijuhtudel ega mõjuta siseriiklike asutuste poolt vastavalt siseriiklikele õigusaktidele antavaid korraldusi.“

10 Lõpuks on põhjenduses 48 märgitud:

„Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide võimalust kohustada teenuseosutajaid, kes talletavad teenuse saajate teavet, teatavat tüüpi ebaseaduslike tegevuste avastamiseks ja vältimiseks olema ettevaatlik, mida neilt võib põhjendatult eeldada ja mida siseriiklik õigus täpsustab.“

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

- 11 Liiklusseadustiku artikliga L. 130-11 on loodud mehhanism, mis näeb ette võimaluse keelata elektroonilise juhtimis- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatel edastada selle teenuse abil selle teenuse kasutajate edastatud teavet teatavate liikluskontrollide kohta, kuna see edastamine võimaldab teistel kasutajatel nendest liikluskontrollidest kõrvale hoida. Kõnealused liikluskontrollid on ammendavalt loetletud ja need puudutavad mitte ainult liiklusohutuse, vaid ka kriminaalpolitseiga seotud põhjuseid, kui otsitakse raskete kuritegude toimepanijaid.
- 12 Liiklusseadustiku artiklis L. 130-12 on ette nähtud karistused, mida kohaldatakse edastamiskeeluga seotud kohustuste rikkumise korral.
- 13 19. aprilli 2021. aasta dekreedis nr 2021-468 (vaidlustatud dekreet) on ette nähtud liiklusseadustiku artikli L. 130-11 rakenduseeskirjad, eelkõige mis puudutab keelu kohaldamisalasse kuuluvate teede või teelõikude määratlemist, selle keelu rakendamiseks elektroonilise juhtimis- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatega suhtlemise korda ning meetmeid, mille eesmärk on tagada käitajatele edastatud teabe konfidentsiaalsus.

Poolte argumendid

A. Coyote System

- 14 Äriühing Coyote System väidab, et vaidlustatud dekreedis täpsustatud edastamiskeelumeede eirab direktiivi 2000/31 eesmärke. Ta väidab, et vaidlustatud dekreet on direktiiviga 2000/31 vastuolus, kuna esiteks ei eelnenud sellele selle direktiivi artiklis 3 ette nähtud menetlust ja sellega kehtestatakse väljaspool Prantsusmaad asuvatele käitajatele eeskirjad, mis piiravad seda artiklit rikkudes nende teenuste osutamise vabadust, ning teiseks seetõttu, et sellega on neile kehtestatud üldine kohustus nende edastatavat teavet jälgida, mis on vastuolus sama direktiivi artikliga 15.

B. Sise- ja ülemeremaade minister

- 15 Sise- ja ülemeremaade minister palub jätta kaebus rahuldamata. Ta leiab, et apellatsioonkaebuses esitatud väited ei ole põhjendatud.

Eelotsusetaotluse põhjendus

- 16 Euroopa Kohus leidis 9. novembri 2023. aasta kohtuotsuse Google Ireland jt (C-376/22, EU:C:2023:835) punktides 42–44, et „[d]irektiiv 2000/31 tugineb [...] päritoluliikmesriigis toimuva kontrolli põhimõttele ja vastastikuse tunnustamise põhimõttele, mistõttu direktiivi artikli 2 punktis h määratletud kooskõlastatud valdkonna raames on infoühiskonna teenused reguleeritud üksnes liikmesriigis, kelle territooriumil asub nende teenuste osutaja“, ning järeldab sellest, et „[j]ärelikult peab ühelt poolt iga liikmesriik infoühiskonna teenuste päritoluliikmesriigina neid teenuseid reguleerima ja seetõttu kaitsma direktiivi 2000/31 artikli 3 lõike 4 punkti a alapunktis i nimetatud üldist huvi pakkuvaid eesmärke“ ja et „[v]astastikuse tunnustamise põhimõtte kohaselt on teiselt poolt iga liikmesriigi kui infoühiskonna teenuste sihtliikmesriigi ülesanne mitte piirata teenuste vaba liikumist, nõudes tema vastu võetud täiendavate kohustuste täitmist, mis kuuluvad kooskõlastatud valdkonda“. Nendel põhjustel otsustas Euroopa Kohus punktis 60, et „direktiivi 2000/31[EÜ] artikli 3 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et üldised ja abstraktsed meetmed, mis puudutavad konkreetsete infoühiskonna teenuste üldiselt kirjeldatud kategooriat ja mida kohaldatakse vahet tegemata iga selle teenuste kategooria teenuseosutaja suhtes, ei kuulu mõiste „konkreetsed infoühiskonna teenuse vastu võetavad meetmed“ alla kõnealuse sätte tähenduses“.
- 17 Vastus äriühingu Coyote System esitatud väidetele sõltub vastustest, mis tuleb anda allpool esitatud eelotsuse küsimustele. Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) täpsustab, et need küsimused on tema menetluses oleva vaidluse lahendamisel määrava tähtsusega ja tekitavad tõsisid raskusi.

Eelotsuse küsimused

18 Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) peatab äriühingu Coyote Systemi kaebuse menetlemise, kuni Euroopa Liidu Kohus on teinud otsuse järgmistes küsimustes:

a) Kas elektroonilise juhtimis- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatele kehtestatud keeldu edastada selle teenuse abil kõiki kasutajate edastatud sõnumeid või viiteid, mis võimaldavad teistel kasutajatel teatud liikluskontrollidest kõrvale hoida, tuleb pidada direktiivis 2000/31/EÜ ette nähtud „kooskõlastatud valdkonna“ osaks, kui see puudutab infoühiskonna teenuse osutamist teenuseosutaja käitumise, teenuse kvaliteedi või sisu osas, kuid ei puuduta siiski teenuseosutajate asutamist, kommertsteadaandeid, elektrooniliselt sõlmitavaid lepinguid, vahendajate vastutust, tegevusjuhendeid, vaidluste kohtuvälisest lahendamist, õiguskaitsevahendeid ega liikmesriikidevahelist koostööd ning ei puuduta seega ühtegi II peatüki ühtlustamissätetega reguleeritud valdkonda?

b) Kas edastamiskeeld, mille eesmärk on eelkõige vältida, et isikud, kes kuritegude või süütegude eest tagaotsitavad või kujutavad endast ohtu avalikule korrale või julgeolekule, saavad vältida liikluskontrolle, kuulub selliste infoühiskonna teenuse osutamise suhtes kohaldatavate nõuete kohaldamisalasse, mida liikmesriik ei tohiks teisest liikmesriigist pärit teenuseosutajate suhtes kehtestada, samas kui direktiivi põhjenduses 26 on täpsustatud, et see direktiiv ei võta liikmesriikidelt õigust kohaldada oma riigisiseseid karistusõiguse ja kriminaalmenetluse eeskirju, et võtta kõiki uurimis- ja muid meetmeid, mis on vajalikud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks?

c) Kas direktiivi 2000/31/EÜ artiklit 15, mis keelab panna selles sättes nimetatud teenuseosutajatele üldist jälgimiskohustust, välja arvatud konkreetsel juhul kohaldatavad kohustused, tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus sellise meetme kohaldamine, mis piirdub sätestamisega, et elektroonilise juhtimis- või GPS-navigatsiooniabiteenuse osutajatelt võib nõuda, et selle teenuse raames ei edastata teatud liiki sõnumeid või viiteid, ilma et käitaja peaks selleks nende sisuga tutvuma?